

**A MUNKAPIACI
SZAKPOLITIKA
ESZKÖZEI**

(2022. JÚNIUS – 2023. MÁJUS)

**HAJDU MIKLÓS
MAKÓ ÁGNES
NÁBELEK FRUZZSINA
NYÍRŐ ZSANNA**

1. Intézményi változások
2. Ellátások
3. Támogatások
4. Aktív foglalkoztatáspolitikai eszközök és komplex programok
5. Munkapiaci hatású szakpolitikai eszközök

Az alábbi fejezetben a munkapiaccal kapcsolatos szakpolitikai eszközök 2022 júniusa és 2023 májusa között végbement, főbb szabályozási változásait foglaljuk össze.

1. INTÉZMÉNYI VÁLTOZÁSOK

1.1. Szakképzési rendszer

2023 folyamán több jogszabályt is kihirdettek,¹ amelyek pontosítják és kiegészítik a 2020-ban átalakított szakképzési és felnőttképzési rendszerre vonatkozó részletszabályokat.

Többek között módosultak a saját munkavállaló szakirányú oktatására vonatkozó szabályok, így az kétféleképpen történhet duális képzés keretében. Egyrészt, ha a foglalkoztató duális képzőhely, köthet szakképzési munkaszerződést is a saját munkavállalójával, párhuzamosan kétféle jogviszonyt fenntartva. Másrészt továbbra is lehetséges az eredeti munkaszerződés duális képzési célú módosítása is, ettől a szerződés nem válik szakképzési munkaszerződéssé. Ekkor a munkáltatónak nem kell duális képzőhelyként nyilvántartásba vetetnie magát, nem kell alkalmaznia a duális képzőhelyekre vonatkozó rendelkezéseket, és nem érvényesítheti a szociális hozzájárulási adóról szóló (szochó) törvény szerinti adókedvezményt.²

A jogszabály-módosítás lehetővé teszi, hogy egy naptári éven belül kétszer, akár két tanévben is lehessen rövid ciklusú szakképzési munkaszerződést kötni a szakirányú oktatásban részt vevő tanulóval, az eddigi 4–12 hét helyett egyenként 2–12 hét, éves szinten összesen legfeljebb 12 hét határozott időtartamra.

Ha a duális képzőhely a szakirányú oktatáshoz közreműködőt vesz igénybe, akkor a közreműködőnél történő foglalkoztatás időtartama a szakképzési munkaszerződés alapján létrejött munkaviszony időtartama-

mának 49 százalékáig terjedhet a korábbi évi legfeljebb 44 munkanap helyett.

A munkatörvénykönyvnek a 16. életévüket be nem töltött munkavállalók munkaidejét érintő korlátozása nem vonatkozik az új módosítás értelmében a szakképzési munkaszerződéssel foglalkoztatottakra. Így a duális képzésben részt vevő 16 év alatti fiatalok újra napi hét órában foglalkoztathatók. A 18 év felettiek napi nyolc, az ennél fiatalabbak napi hét órában vehetnek részt szakképzési munkaszerződéssel a duális képzésben.

A szakmát tanulók számára legfeljebb négyhetes munkaidőkeretet lehet elrendelni az eddigi kéthetes munkaidőkeret helyett. A nagyobb munkaidőkeret nagyobb szabadságot jelent a munkaidő-beosztásban. A nyári szünetben kötelezően, egybefüggően kiadandó szabadság mértéke 15 munkanapról 20 munkanapra változik.

A módosítás értelmében a szakképzési munkaszerződés a tanulói jogviszony megszűnése hónapjának utolsó napján szűnik meg, ha a tanuló nem folytatja tanulmányait más szakképző intézményben, illetve a tanítási év utolsó tanítási napján, amelyben a tanuló megkezdte első szakmai vizsgáját. A szakképzési munkaszerződést kötő felek megállapodhatnak abban, hogy a szakképzési munkaszerződés határozatlan idejű munkaviszonnyá alakul. Ebben az esetben a munkaviszony a szakképzési munkaszerződés megkötésétől kezdve folyamatosan fennáll.

A 2023/2024-es tanévtől kezdődően a szakképzésben önálló miniszteri rendelet határozza meg a tanév rendjét. Eddig a szakképző intézményekben a tanév rendje megegyezett a köznevelési intézményekével, a szakképzés jellegéből adódó eltérések indokolják az új rendszer bevezetését (például nyári szakmai gyakorlat, duális képzés).

¹ 2023. évi XXXIII. törvény a szakképzésben lezajlott átalakítás utólagos hatásvizsgálatából adódó törvénymódosításokról, Magyar Közlöny 2023. évi 81. szám; 292/2023. (VII. 6.) kormányrendelet a szakképzésben lezajlott átalakítás utólagos hatás-

vizsgálatából adódó kormányrendelet-módosításokról, Magyar Közlöny 2023. évi 101. szám.

² 2018. évi LII. törvény a szociális hozzájárulási adóról.

Megszűnik a programterv, a szakképző intézmények a képzési és kimeneti követelmények alapján önállóan dolgozzák ki saját szakmai programjukat.

A képzési programba új elemként be kell építeni a szakmai vizsgához kapcsolódóan szervezett egybefüggő felkészítés rendjét. Szakképzési munkaszerződéses tanulók számára – a tanuló kérésére – a szakképző intézmény megszervezi a szakmai vizsga előtt a legalább öt munkanapos egybefüggő felkészítést.

Bővítették a rendelkezésre állási és munkavégzési kötelezettségek alóli mentesülés szabályait. Ezentúl azokra a napokra is vonatkozik a mentesség, amikor a tanuló a szakképző intézmény által szervezett tanulmányi versenyre való felkészítésben vagy versenyen vesz részt, illetve a szakmai vizsgát közvetlenül megelőző három munkanapra, valamint érettségi vizsgatárgyanként – az érettségi vizsga napját is beleértve – négy munkanapra.

A Szakmajegyzékben új szakmaként jelenik meg az *óvodai nevelő*.

Az új rendelkezés lehetővé teszi a mezőgazdasági őstermelők duális képzőhelyként való nyilvántartásba vételét.

Felnőttképzési jogviszonyban az ágazati alapoktatás és a közismereti oktatás folyhat részben – a kötelező óraszám feléig – távoktatásban.

A módosítások általános hatályba lépése 2023. július 1., azonban bizonyos változásokat csak 2023. szeptember 1-jétől kell alkalmazni.

2. ELLÁTÁSOK

2.1. Munkánélküli-ellátás

A minimálbér 2023. évi emelése³ (lásd az 5.1. pontot) következtében emelkedett az álláskeresői járadék maximális összege is. Így 2023. január 1-jétől az álláskeresői járadék maximuma havi 232 000 forint, a nyugdíj előtti álláskeresői segély összege pedig havi

92 800 forint. Az álláskeresőt ösztönző juttatás havi 162 400 forint.

2.2. Rehabilitációs és rokkantsági ellátás

A rehabilitációs és rokkantsági ellátások alapösszege a 2023-ban kezdődő időponttól megállapított jogsultság esetén 129 860 forint.⁴

2.3. Gyermeknevelési ellátások

A minimálbér 2023. évi emelésének (lásd a 5.1. pontot) köszönhetően megnőtt a gyermekgondozási díj (gyed) maximális összege is (amely az aktuális minimálbér kétszeresének a 70 százaléka), 2023-ban havi 324 800 forintra. A diplomás gyed felsőfokú alapképzés esetén 162 400 forintra, felsőfokú mesterképzés esetén pedig 207 480 forintra emelkedett.⁵

3. TÁMOGATÁSOK

3.1. A vállalkozások munkaerő-támogatásának programja

A munkaadók vissza nem térítendő támogatást kaphatnak, ha az állami foglalkoztatási szervnél álláskeresőként nyilvántartott 25 év alatti vagy legalább egy hónapja nyilvántartott 25 év feletti álláskeresőt foglalkoztatnak munkaviszony keretében. A támogatás mértéke a foglalkoztatott terhelő bérköltség (bruttó bér és ténylegesen átutalásra kerülő szociális hozzájárulási adó) 50 százaléka, de teljes munkaidős foglalkoztatás esetén legfeljebb 250 000 forint havonta.⁶

3.2. Nyelvvizsga- és jogosítványszerzési támogatások

A korábbi 50 ezer forintról 58 ezer forintra emelkedett 2023 januárjától az első sikeres nyelvvizsga díjához nyújtott kormányzati támogatás, ami alapvetően 35 éves korig jár, de gyermekvállalás esetén megszűnik a korhatár. A sikeres KRESZ-vizsga dí-

³ 573/2022. (XI. 23.) kormányrendelet a kötelező legkisebb munkabér (minimálbér) és a garantált bérminimum megállapításáról. Magyar Közlöny, 2022. évi 214. szám.

⁴ 506/2022 (XII.13) kormányrendelet a nyugellátások és egyes más ellátások 2023. január havi emeléséről.

⁵ Lásd kormany.hu a családtámogatásokról.

⁶ Lásd NSZF.

ját 25 ezer forintos értékhatárig igényelhetik vissza a húsz év alattiak, de aki kisgyermekkel van otthon, korhatár nélkül élhet a támogatási formával.⁷

3.3. Vállalkozóvá válást elősegítő támogatás

A legalább egy hónapja álláskeresőként nyilvántartottak támogatást kérhetnek vállalkozásuk elindításához, amennyiben az állami foglalkoztatási szerv által nyújtott szolgáltatás keretében a vállalkozás indításához szükséges jogi, pénzügyi készségeket megszerzik, és a szolgáltatás keretében üzleti terv készítésével bemutatják az indítani kívánt vállalkozás hatékonyságát és működésének részleteit. A program keretében fél évig a kötelező legkisebb munkabérnek megfelelő mértékű támogatás és legfeljebb a kötelező legkisebb munkabér 15-szörösének megfelelő mértékben egyszeri visszatérítendő vagy vissza nem térítendő tőke-támogatás nyújtható.⁸

4. AKTÍV FOGLALKOZTATÁSPOLITIKAI ESZKÖZÖK ÉS KOMPLEX PROGRAMOK

A közfoglalkoztatásra szánt keretösszeg 2023-ban.

A kormány a 2023-as költségvetésben 117,8 milliárd forintot különített el a Start-munkaprogramokra, 2,2 milliárd forinttal kevesebbet, mint 2022-ben.⁹

Nyári diákmunka program. A 2013–2022 közötti években indított „Nyári diákmunka” központi munkaerőpiaci programot 2023 júniusában ismét meghirdették. A program célja a teljes foglalkoztatottság elérése, a fiatalkori inaktivitás csökkentése, valamint a korai munkatapasztalat- és munkajövedelem-szerzés elősegítése. A program keretében bértámogatást kaphatnak a hirdetményben megjelölt feltételeknek megfelelő munkáltatók a 16–25 éves nappali tagozaton tanuló diákok és egyetemi hallgatók nyári foglal-

koztatásához. 2022-ben a program összköltsége 3,5 milliárd forint volt.¹⁰

Lakhatási és utazási támogatás. 2023 márciusában indult a „Lakhatási támogatás 2023”, valamint az „Utazási támogatás 2023” elnevezésű országos munkaerőpiaci program. Mindkét program célcsoportjába azok az álláskeresők tartoznak, akik számára felajánlott munkalehetőség esetében a munkavégzés helye eltér az állandó lakóhelyüktől. Amennyiben legalább 10, de legfeljebb 60 kilométerre fekvő másik településen található a munkavégzés helye – az egyéb feltételek teljesülése esetén –, hat hónapos időtartamig utazási támogatás vehető igénybe, amely a lakóhely és a munkavégzés helye közötti távolság tekintetében minden teljes 10 kilométer után a támogatás megállapításakor hatályos kötelező legkisebb munkabér 5 százalékának megfelelő összeg. Akinek a lakhelyétől legalább 60 kilométerre lévő településen található a munkavégzés helye, az pedig lakhatási támogatást vehet igénybe. A „Lakhatási támogatás 2023” program keretében a támogatás szintén hat hónap időtartamra a lakásbérleti díjra nyújtható. A támogatás összege legfeljebb 162 400 forint lehet havonta.¹¹ A két program keretösszege 1 milliárd forint.¹²

Tartósan álláskereső komplex elhelyezkedési támogatása. 2023 márciusában vezették be a tartósan álláskereső komplex elhelyezkedési támogatását, amelynek célja a súlyosan hátrányos helyzetű munkavállalók foglalkoztatásának elősegítése. A támogatás szempontjából súlyosan hátrányos helyzetű munkavállaló olyan személy, aki: a) legalább 24 hónapja regisztrált álláskereső, vagy b) legalább 12 hónapja regisztrált álláskereső és 15 és 24 év közötti életkorú, vagy alapfokú iskolai végzettségű, vagy 50 éven felüli személy, vagy egy vagy több eltartottal egyedül élő felnőtt, vagy valamely tagállamban olyan ágazatban vagy szakmában dolgozik, amelyben a két nem megoszlá-

⁷ Lásd kormany.hu az első nyelvvizsga támogatásáról.

⁸ *Tájékoztató* munkaerőpiaci program keretében kérelmezhető vállalkozóvá válást elősegítő támogatásról.

⁹ *Havi tájékoztató* a közfoglalkoztatás alakulásáról. 2023. március, BM Közfoglalkoztatási és vízügyi helyettes államtitkárság.

¹⁰ *Nyári diákmunka 2023*. BM Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat.

¹¹ *Mobilitási támogatások*. BM Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat.

¹² Egymilliárdból támogatják az álláskeresők utazását és lakhatását. *Világgazdaság*, március 7.

sában mutatkozó különbség legalább 25 százalékkal meghaladja a tagállam valamennyi gazdasági ágazatára összességében jellemző átlagos különbséget, és aki az alulreprezentált nemhez tartozik, vagy egy tagállam etnikai kisebbségéhez tartozik, és akinek szakmai, nyelvi képzésre vagy szakmai tapasztalatszerzésre van szüksége ahhoz, hogy javuljon a tartós foglalkoztatásra való esélye. A súlyosan hátrányos helyzetű munkavállalók elhelyezkedésük esetén hat hónapig járó bérkiegészítést kaphatnak. Ha foglalkoztatásra irányuló jogviszonyt létesítenek, a minimálbér 30 százalékaival megegyező összeghez, jelenleg havi 69 600 forinthez juthatnak. Mindezek mellett a munkaadó is támogatásban részesül, amennyiben súlyosan hátrányos helyzetű személyt alkalmaz, mivel a jogviszony első négy hónapjára a munkavállaló bérének felét megtéríti az állami foglalkoztatási szerv.¹³

Vállalkozások regionális munkaerő-támogatása. 2022 augusztusában hirdették meg a „Vállalkozások regionális munkaerő-támogatása” című programot, amely az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával a Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program keretében 2015 óta futó, Út a munkaerőpiacra GINOP 5.1.1-15-2015-00001, valamint az Ifúsági Garancia GINOP 5.2.1-14 2015-00001 azonosító számú kiemelt projektekben valósult meg. A program keretében a munkaadók támogatást kaphatnak, ha a munkaerőpiaci program szempontjából hátrányos helyzetű személyt, vagyis 1. 25 éves életkort be nem töltött álláskeresőt, 2. 25–30 év közötti pályakezdő álláskeresőt, 3. 50 év feletti álláskeresőt, 4. legfeljebb alapfokú iskolai végzettségű álláskeresőt, 5. tartósan, legalább 6 hónapja regisztrált álláskeresőt, 6. a közfoglalkoztatásból a versenyszférába visszavezethető álláskeresőt, aki legfeljebb 30 napja lépett ki a közfoglalkoztatásból, 7. megváltozott munkaképességű személyt, 8. vidékies területen élő álláskeresőt, 9. kérelem beadását megelőző 12 hónapon belül csecse-

mögondozási díjban, örökbecfogadói díjban, illetve gyermekgondozást segítő ellátásban, gyermekgondozási díjban, gyermeknevelési támogatásban, ápolási díjban, gyermekek otthongondozási díjában részesült vagy részesülő álláskeresőt foglalkoztatnak – munkaviszony keretében – teljes munkaidőben vagy legalább a napi 4 órát elérő részmunkaidőben. A legfeljebb 6 hónapra szóló támogatás mértéke a foglalkoztatót terhelő bruttó bér és a tényleges, átutalásra kerülő szociális hozzájárulási adó 50 százaléka vagy 75 százaléka, de megállapításkori havi korlátja legfeljebb havi 150 ezer forint teljes, napi 8 órás munkaidő esetében. A program keretösszege 1,1 milliárd forint.¹⁴

Vállalkozóvá válást elősegítő program. 2023 júniusában hirdették meg a Vállalkozó Start II. programot, amelynek keretében induló egyéni vagy mikro-vállalkozások igényelhetnek vissza nem térítendő támogatást kezdeti költségeik fedezése és versenyképességük növelése érdekében. A támogatás azokat a piacképes ötlettel rendelkező magyar állampolgárokat célozza meg, akik Magyarország területén új vállalkozás indításával önfoglalkoztatóvá szeretnének válni. A résztvevők vállalkozói képzésben részesülnek, majd üzleti tervük elfogadása után alapíthatják meg vállalkozásukat, aminek kezdeti költségeire legfeljebb 4,5 millió forint vissza nem térítendő támogatásra pályázhatnak. A támogatás bérjellegű kiadások fedezésére, versenyképesség növelését szolgáló beszerzésekre, valamint szolgáltatások igénybevételére használható fel. A projekt keretösszege 6 milliárd forint.¹⁵

5. MUNKAPIACI HATÁSÚ SZAKPOLITIKAI ESZKÖZÖK

5.1. A minimálbérrel és garantált bérminimummal kapcsolatos változások

A kötelező legkisebb munkabérről és a garantált bérminimumról szóló 2022. decemberi rendelet¹⁶ alap-

¹³ **Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat:** Tartósan álláskeresők komplex elhelyezkedési támogatása.

¹⁴ **Vállalkozások regionális munkaerő támogatása.** BM Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat.

¹⁵ Vállalkozóvá válást elősegítő program indul hatmilliárdos kerettel. **MTI/Adózóna,** 2023. május 31.

¹⁶ **573/2022 (XII.23.) kormányrendelet** a kötelező legkisebb munkabér (minimálbér) és a garantált bérminimum megállapításáról.

ján a teljes munkaidőben foglalkoztatott munkavállalók részére megállapított alapláb legkisebb összege 2023. január 1-jétől – havibér alkalmazása esetén – 200 ezer forintról 232 ezer forintra emelkedett. A legalább középfokú iskolai végzettséget vagy középfokú szakképzettséget igénylő munkakörben foglalkoztatottak számára megállapított garantált bérminimum 260 ezer forintról 296 ezer forintra nőtt.

5.2. Az adó- és járulérendszer átalakításai

Egyszerűsített foglalkoztatással kapcsolatos változások. Az orosz–ukrán háború kapcsán bevezetett veszélyhelyzethez kapcsolódó rendeletek hatására 2022 folyamán nőttek az egyszerűsített foglalkoztatás után fizetendő közterhek, illetve ezzel összefüggésben nőtt a nyugdíjszámítás alapja is. 2022. július 1-jétől az egyszerűsített foglalkoztatásban foglalkoztatottak után fizetendő közteher a minimálbérhez viszonyítva kerül megállapításra.¹⁷ A mezőgazdasági és turisztikai idénymunkák esetében a hónap első napján érvényes bér 0,5 százalékat, a filmipari statisztika munka esetén 3 százalékat kell közteherként megfizetni, a kedvezményes közteher a minimálbér kétszereséig alkalmazható. A nyugdíjszámítás alapja a minimálbér 1,4, illetve 2,8 százaléka változik.

30 év alatti anyák személyi jövedelemadó kedvezménye. 2023-tól új adóalap-kedvezményt vezettek be azoknak a 25. életévet betöltött 30 év alatti anyák számára, akik vér szerinti vagy örökbefogadott gyermekük vagy magzatuk után 2022. december 31. után családi adókedvezményre jogosultak.¹⁸ A 30 év alatti anyák kedvezményének összege havonta legfeljebb a Központi Statisztikai Hivatal hivatalos közleménye szerinti, teljes munkaidőben alkalmazásban ál-

lók, megelőző év július hónapjára vonatkozó, nemzetgazdasági szintű bruttó átlagkeresetének összege.

Tartósan betapaságigéig gyermeket nevelők családi adókedvezménye. Szintén 2023. január 1-jétől nő a tartósan beteg vagy súlyosan fogyatékos gyermeket nevelő családok által igénybe vehető adókedvezmény. A személyi jövedelem alapjából érvényesíthető kedvezmény jogosultsági hónaponként és kedvezményezett eltarottanként 66 670 forinttal magasabb összegben vehető igénybe.¹⁹

Cafeteriarendszer. A veszélyhelyzet kapcsán bevezetett intézkedésként a 2022. október 15-e után nyújtott, egy évig fel nem használt Széchenyi Pihenő Kártya juttatásai után a szolgáltató egyszeri díjat számolhat fel, amely legfeljebb a fel nem használt pénzeszköz 15 százaléka, de legalább 100 forint lehet. A felszámolt díj 50 százalékat a szolgáltató saját költségeire fordíthatja, míg 50 százaléka a Magyar Turisztikai Szövetség alapítványához kerül.²⁰ További változás, hogy a Széchenyi Pihenő Kártya egyes alszámlái közötti – 2022. február 1-jétől bevezetett – ideiglenes átjárhatóság nyomán 2023 januárjától véglegesen is megszűnnek a SZÉP-kártya alszámlái,²¹ az összevont számlákra 2023-ban 450 ezer forint keretösszeg adható béren kívüli juttatásként.

5.3. A munkatörvénykönyvnek legfontosabb módosításai

2022 végén számos ponton módosult a munkatörvénykönyv. A 2023. január 1-jétől hatályba lépő módosítások az Európai Parlament és a Tanács két irányelvét ültetik át a magyar jogba, céljuk a munkafeltételek jobb átláthatóságának biztosítása,²² valamint a szülők és gondozók munka- és magánélet

¹⁷ 197/2022. (VI. 4.) kormányrendelet az extraprofit adókról.

¹⁸ 596/2022. (XII. 28.) kormányrendelet a 30 év alatti anyák kedvezményéről.

¹⁹ 597/2022. (XII. 28.) kormányrendelet a tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos gyermeket nevelő családokat megillető családi kedvezményről.

²⁰ 381/2022 (X. 6.) kormányrendelet a Széchenyi Pihenő Kártya felhasználásának veszélyhelyzeti szabályairól.

²¹ 594/2022. (XII. 28.) kormányrendelet a Széchenyi Pihenő Kártya kibocsátásának és felhasználásának szabályairól szóló 76/2018. (IV.20.) kormányrendelet módosításáról.

²² Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/1152 irányelve (2019. június 20.) az Európai Unióban alkalmazandó átlátható és kiszámítható munkafeltételekről.

összeegyeztethetőségének javítása.²³ Ennek megfelelően a törvénymódosítás²⁴ több új szabadságtípust vezet be, illetve bővíti a munkáltatók tájékoztatási kötelezettségeit.

Apasági szabadság. A módosítás rögzíti, hogy az apa gyermeke születése vagy örökbefogadás esetén a születést vagy az örökbefogadást engedélyező határozatot követő két hónapban 10 munkanap szabadságra jogosult, amelyet a munkáltatónak legfeljebb két részletben kell kiadnia. A módosításhoz kapcsolódó rendelet emellett előírja, hogy az apasági szabadság első öt munkanapjára a távolléti díj teljes összege, második öt munkanapjára pedig negyven százaléka illeti meg a munkavállalót. Az első öt munkanapra járó távolléti díj és az azt terhelő közteher a munkáltató részére a központi költségvetésből kerül megtérítésre.

Szülői szabadság. A módosítás az apasági szabadság mellett bevezeti, hogy a munkavállalót gyermeke 3 éves koráig 44 munkanap szülői szabadság illeti meg abban az esetben, ha munkaviszonya legalább egy éve fennáll. A szülői szabadság mindkét szülőt megilleti, ugyanakkor ezekre a napokra vonatkozóan a szülőnek a távolléti díj 10 százaléka kerül kifizetésre, mely összeget – ha igénybe vesz ilyet – csökkenteni kell a részére megfizetett gyed vagy gyes összegével. A szülői szabadság előnye ugyanakkor, hogy a társadalombiztosítási jogviszony alá tartozik, a munkáltató, hasonlóan az apasági szabadsághoz, kivételes esetben sem szakíthatja meg, alatta pedig nem mondhat fel a munkavállalónak.

Gonozói szabadság. A módosítás a beteg gondozó munkavállalók számára is egy új szabadságtípust vezet be. A súlyos egészségi okból gondozásra szoruló hozzátartozójának vagy a munkavállalóval kö-

zös háztartásban élő személynek nyújtott személyes gondozás céljából a munkavállaló évente legfeljebb öt munkanap szabadságot kérhet. A gonozói munkaidő-kedvezményt a jogosult kérésének megfelelő időpontban, legfeljebb két részletben kell biztosítani. A gonozói szabadság fizetés nélküli szabadságnak számít, ugyanakkor erre az időszakra szintén védi a munkavállalót a felmondási tilalom. Mind az apasági, a szülői és a gonozói szabadság esetében emellett a munkaviszony megszűnése esetén a munkavállaló kérheti ennek indoklását, akkor is, ha a munkáltatónak egyébként nem lenne indoklási kötelezettsége.

Tájékoztatási kötelezettség és rugalmas munkakörülmények. A munkatörvénykönyv módosításával több szempontból bővült a munkáltatók munkavállalókkal szembeni tájékoztatási kötelezettsége. Munkaerőpiaci hatásait tekintve ezek közül a legfontosabb változás, hogy a munkáltató köteles tájékoztatni a munkavállalóit, ha eltérő munkakörülményeket és feltételeket – például teljes vagy részmunkaidős, távmunkában véggezhető vagy határozatlan idejű munkaviszonyú – biztosító pozíció válik nyitottá. Ha a munkavállaló már legalább hat hónapja dolgozik a foglalkoztatónál, kérheti, hogy munkaszerződését a nyitott pozíció feltételeinek megfelelően módosítsák. A módosítás emellett a gonozást végző munkavállalók, valamint a 8 év alatti gyermekkel rendelkező munkavállalók esetében a nyitott pozícióktól függetlenül lehetővé teszi, hogy a munkavállaló – írásos indoklással – a munkavégzés helyének vagy a munkarendjének módosítását, a távmunkavégzésben történő foglalkoztatást vagy részmunkaidős foglalkoztatást kérjen, ha ezt a munkakör lehetővé teszi.

²³ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/1158 irányelve (2019. június 20.) a szülők és a gonozók vonatkozásában a munka és a magánélet közötti egyensúlyról és a 2010/18/EU tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről.

²⁴ 2022. évi LXXIV. törvény egyes foglalkoztatási tárgyú törvények módosításáról.

FÜGGELÉK

F1. táblázat: A központi költségvetés szűk foglalkoztatáspolitikai részének kiadásai és bevételei, 2016–2023 (millió forint)^a

Kiadások	2016	2017	2018	2019	2020	2020	2021	2021	2022	2023
	tény	tény	tény	tény	terv	tény	terv	tény	terv	terv
1. Foglalkoztatási és képzési támogatások ^a	27 503,9	27 238,9	35 000,0	21 297,1	21 000,0	28 292,1	18 000,0	30 835,4	21 000,0	9 000,0
Foglalkoztathatóság (és alkalmazkodóképesség) EU-s társfinanszírozása	3 808,7									
6. Közfoglalkoztatás (Start-munkaprogram)	267 965,7	265 837,2	225 000,0	165 510,9	140 000,0	124 734,2	165 000,0	149 104,9	120 000,0	117 800,0
Támop 1.1. Munkaerőpiaci szolgáltatások és támogatások	79,5									
Támop 1.2. Foglalkoztatást ösztönző normatív támogatások										
GINOP 5. foglalkoztatásról szóló prioritás – adott évben meghirdetett keret			7 800,0	17 500,0	23 000,0	31 800,0	15 870,0	21 533,0		
GINOP 6. versenyképes munkaerőről szóló prioritás – adott évben meghirdetett keret				12 601,0	22 561,0	28 551,0				
Ebből Vekop-forrás				1 989,0	1 298,0	23 262,0				
GINOP Plusz 3. Fenntartható munkaerőpiaci prioritás – adott évben meghirdetett keret ^b							70 000,0	70 000,0		95 070,0
7. EU-s elő- és társfinanszírozás	50 101,3	70 995,3	84 300,0	75 185,3	85 000,0	84 617,6	85 000,0	38 712,1	85 000,0	85 000,0
2. Szakképzési és felnőttképzési támogatások	27 872,0	29 919,4	29 930,0	31 691,3	25 000,0	25 359,8	30 400,0	33 834,5	34 654,5	45 144,0
Álláskeresési támogatások	53 454,1	59 674,0	55 000,0	83 118,7	83 000,0	122 939,3	108 500	94 151,0	105 000,0	115 700,0
4. Bérgarancia-kifizetések	3 994,3	3 341,2	4 000,0	2 263,00	4 500,0	3 262,3	4 000	1 962,1	4 000	2 500,0
5. Működési célú kifizetések	2 899,3	2 785,6	2 900,0	2 675,80	1 200,0	1 163,1	1 200	745,0	1 200	800,0
Egyéb költségvetési befizetés				70 000,0	71 000,0	17 750,0				
Fejezeti stabilitási tartalék	389,5									
15. Munkahelymegtartási program						44 406,9		100 064,1	1 000	
16. Válsághelyzeti támogatás										200,0
17. Egyéb kiadás										
Összes kiadás	438 068,3	459 791,6	443 930,0	481 843,1	476 261,0	512 876,3	497 970,0	540 942,1	371 854,5	471 214,0

(folytatás és jegyzetek a következő oldalon)

(folytatás az előző oldalról)

Bevételek	2016	2017	2018	2019	2020	2020	2021	2021	2022	2023
	tény	tény	tény	tény	terv	tény	terv	tény	terv	terv
8. Előfinanszírozott uniós programok kiadásainak visszatérülése ^c	46 365	64 512,6	70 400,0	71 522,8	70 000,0	118 831,5	70 000,0	53 255,6	80 000,0	60 000,0
Területi egyéb bevétel	1 839,5	2 188,1	1 000,0	1 976,8	1 000,0	2 218,6				
9. Központi egyéb bevétel	1 745,6	2 013,8	1 000,0	2 854,9	1 200,0	3 018,9	3 000,0	8 947,8	3 000,0	3 000,0
Szakképzési és felnőttképzési egyéb bevétel	2 169,2	1 643,1	800,0	327,0	800,0	403,7				
10. Szakképzési hozzájárulás	70 327,6	80 074,5	74 436,3	104 784,5	112 300,0	105 783,3	105 900,0	114 329,4	68 700,0	
11. Bérgarancia-támogatás törlesztése	424,6	783,0	1 000,0	346,5	400,0	178,1	400,0	458,7	400	400,0
35. Társadalombiztosítási járulékok NFA-t megillető hányada ^d	155 369,2	176 338,0	194 169,2	220 422,3	237 400,0	228 352,9	249 600,0	250 878,8	267 500,0	361 100,0
36. Költségvetési támogatás	31 023,3		25 000,0			2 444,9		609,0	49 800,0	
38. Szociális hozzájárulási adó NFA-t megillető hányada	68 605,5	194 435,5	0	64 562,3						
Munkahelyvédelmi akciótervel összefüggő hozzájárulás	52 884,9									
Összes bevétel	430 754,4	521 988,5	367 805,5	466 797,1	423 100,0	461 231,9	428 900,0	428 479,3	469 400,0	424 500,0
Függő tételek										
Betétállomány-változás										
Összesen	430 754,4	521 988,5	367 805,5	466 797,1	423 100,0	461 231,9	428 900,0	428 479,3	469 400,0	424 500,0
2016-os árakon (fogyasztói árindeflációval deflálva)	429 467,7	508 231,7	348 358,1	427 150,4	387 552,2	520 675,3	379 934,2	362 587,8	395 633,2	313 729,7

^a A táblázatban szereplő sorszámok a költségvetési törvény sorait azonosító címszámoknak felelnek meg.

^b A korábbi GINOP-programok 2021-es kiegészítéseiként meghirdetett GINOP Plusz-program tervezett kiadásainak forrása a 1300/2021. (V. 21.) kormányhatározat.

^c 2016-ra vonatkozóan a „Támop-intézkedések bevételei” bevétel került ide.

^d A 2021-es költségvetésben „Társadalombiztosítási járulékok Gazdaság-újraindítási Foglalkoztatási Alapot megillető része” soron szerepel.

Forrás: A megfelelő év költségvetéséről (terv) és a költségvetés végrehajtásáról szóló törvény (tény); A GINOP-kiadások forrása a 1006/2016. (I. 18.) kormányhatározat a Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program éves fejlesztési keretének megállapításáról, illetve az ezt módosító későbbi kormányhatározatok. A GINOP Plusz-programé az 1300/2021. (V.21.) kormányhatározat.